



Bubbels laten de kurken knallen en de kassa rinkelen.

Belletjes met boete

Cor Hospes

Ooit was champagne een luxe-product. Mensen die zich zo'n feestelijk glas konden veroorloven konden dus best een beetje extra belasting betalen. Maar de populariteit van prosecco, cava en andere bubbels toont aan dat mousserende wijn allang het sjieke etiket voorbij is. Daarom: afschaffen die hoge bubbeltax. Het is toch eigenlijk van de zotte dat de regering maar blijft vasthouden aan die fikse belasting voor bubbels. Maar dan wordt je flink gestraft. De strafbelasting dateert van generaties geleden. Toen was champagne de enige sprankelende wijn, en die werd alleen genuttigd door de beau monde. Vele eeuwen later is de menukaart met mousserende wijn danig uitgebreid met cava, sekt, spumante, sparkling wine, vonkelwijn, prosecco en crémant. En die flessen liggen allang niet meer in de koelkast van koning, keizer en admiraal alleen, sterker, bij de supermarkt vind je voor zeven euro zomaar een aardige prosecco en voor een paar euro meer een fraaie crémant de Bourgogne. Duijker wil maar zeggen: „Bubbelwijn is volstrekt gedemocratiseerd, dus moet die luxe belasting worden afgeschaft.”

niet onder het hogere accijnstarief. Loes van Kampen van het Productschap Wijn: „Mousserende wijn heeft bubbels en een druk van drie bar of meer. Parelwijn heeft een klein belletje en een druk van één tot drie bar.” De accijns houdt dus verband met de hoeveelheid bar, cava en andere bubbels toont aan dat mousserende wijn allang het sjieke etiket voorbij is. Daarom: afschaffen die hoge bubbeltax. Het is toch eigenlijk van de zotte dat de regering maar blijft vasthouden aan die fikse belasting voor bubbels. Maar dan wordt je flink gestraft. De strafbelasting dateert van generaties geleden. Toen was champagne de enige sprankelende wijn, en die werd alleen genuttigd door de beau monde. Vele eeuwen later is de menukaart met mousserende wijn danig uitgebreid met cava, sekt, spumante, sparkling wine, vonkelwijn, prosecco en crémant. En die flessen liggen allang niet meer in de koelkast van koning, keizer en admiraal alleen, sterker, bij de supermarkt vind je voor zeven euro zomaar een aardige prosecco en voor een paar euro meer een fraaie crémant de Bourgogne. Duijker wil maar zeggen: „Bubbelwijn is volstrekt gedemocratiseerd, dus moet die luxe belasting worden afgeschaft.”

Bubbels in je wijn

Je kunt op drie manieren belletjes in wijn krijgen. Volgens de klassieke methode door middel van een tweede gisting op de fles. Daarbij wordt aan de wijn nog een keer suiker en gist toegevoegd en gaat de kurk erop waardoor in de fles vanzelf koolzuur ontstaat. Ook is een tweede gisting in afgesloten metalen tanks mogelijk, maar dat geeft bubbels met een beduidend minder goede mousserende, maar een soort wijn met prik.

Een bijzonder fietspad combineert Italië met Nederland: trappend door Toscane met stijgingspercentage nul. Nou ja, nul... Bijna dan.

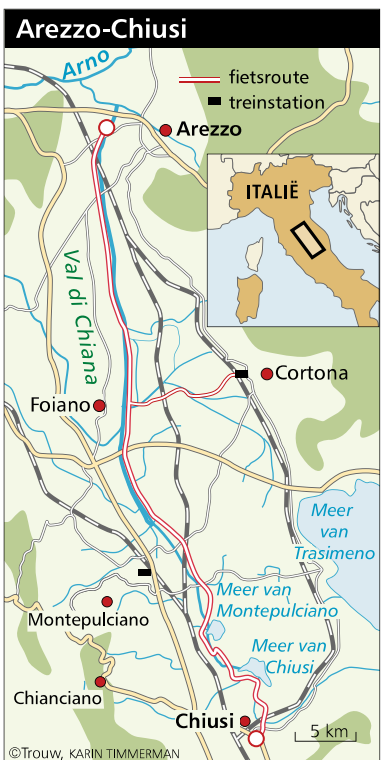
Hollands fietsen in Toscane

Joost Overhoff

De fietsroute van Chiusi naar Arezzo kent een hoogteverschil van twintig meter over een totale lengte van meer dan zestig kilometer. Voor Italiaanse begrippen is dat hemels plat, maar ook veel lagelanders weten zo'n parcours te waarderen. Nogal wat van de dapperen die zich wagen aan de fietsroute Amsterdam-Rome verzuchten dat het ergste van hun tocht niet de Alpenreizen zijn, maar de venijnige colletjes in het midden van de Italiaanse laars. Heb je net nr. 26 in je kuiten zitten, is daar de volgende alweer.

Rijdend door het dal van de Chiana heb je van die heuvels geen enkele last. Je ziet ze wel, maar in de verte doen ze je geen pijn. En doordat je ze ziet heb je toch het gevoel dat je er helemaal uit bent. Niet dat het vlakke land waar het pad doorheen leidt je verder zou doen zwoeren dat je door een Hollandse polder reed, maar toch. Net als bij ons is het een gebied dat is herwonnen op het water. Ooit, zoals op een landkaart getekend door Leonardo da Vinci, was de Val di Chiana één groot moeras. Daar waren er in Italië nogal wat van, en steevast waren ze de bron van een aandoening die volgens de gedachten van toen voortkwam uit mal'aria, 'slechte lucht'. Oplossing: de drooglegging, één van de betekenissen van het woord bonifica. Van bonificare, letterlijk 'goedmaken'. Prima idee, maar makkelijker gezegd dan gedaan. De realisatie ervan kostte eeuwen, maar het is volbracht. Daarvoor werd een heel arseanaal aan waterbouwkundige technieken in stelling gebracht, met als belangrijkste schakel de aanleg van het 'Canale Maestro', een centraal afvoerkanaal. Al met al werd de afwatering van het gebied compleet omgedraaid en mondte het resultaat nu uit in de noordelijk gelegen rivier de Arno.

Dat het dijke langs hun 'meesterkanaal' een ideale gelegenheid bood tot het aanleggen van een fietspad, was wel het laatste dat opkwam in het hoofd van de ingenieurs. Sterker, sinds de uitvinding van de biciletta is de aanleg van fietspaden in Italië vrijwel nergens serieus op gang gekomen. Fietsroutes zijn er vele, maar die volgen doorgaans bestaande wegen waarop ook de gemotoriseerde medemens toegang heeft. Maar inmiddels, al is het mondjesmaat, zien er hier en daar initiatieven het licht waar je op rijden kan. En zo'n echt fietspad, zoals dit 'Sentiero della Bonifica', nodig dan ook uit het meten te gaan proberen. Helemaal echt is het als fietspad niet, want ook wandelaars mogen er gebruik van maken, maar vooruit. Dat is al heel wat. Natuurlijk, een beetje fietser kan die zestig kilometer in één keer rijden, maar het moet ook leuk blijven. Sterker, als je wilt kun je er ook heel lang over doen. Er valt namelijk van alles te zien, en niet alleen in de



Website Bonifica

Meer informatie over Il Sentiero della Bonifica kunt u vinden op: www.sentierodellabonifica.it, waar op wordt bijgehouden of er langs het traject problemen zijn, met zelfs een, zij het gebrekkige, tekst in het Nederlands. Voor wie in deze buurt méér wil, en de heuvels niet schuwt, is www.terresienainbici.it een prima site, voorzien van een Engelstalige versie.

vertrek- en aankomstplaats. Langs het parcours wenken aan weerskanten stadjes waarvan er enkele weer met speciale fietspaden op de hoofdroute aangesloten zijn. Het zijn plaatsjes die onderweg onweerstaanbaar kunnen blijken. De cultureel ingestelde fietser kan er terecht, aangehouden door de oude Etrusken, de middeleeuwen of de renaissance. Maar ook de maag wil soms graag naar die plaatsjes toe, terwijl bovendien het visioen van een schuimende cappuccino je kan losweken van het rechte pad. Op de hoofdroute valt namelijk niet één uitspanning te kennen.

Zelf doen we de route in twee keer en beginnen bij een aftakking halverwege, in Sinalunga. Het is daar even zoeken naar het beginpunt van dat zijpad, maar het blijkt veelbelovend. Eenmaal op de hoofdroute stuiten we zelfs op een bijna perfecte bewegwijzering, compleet met kilometerpaaltjes. Al rijdend 'andersom', richting Chiusi, tellen we gestaag af en kunnen zo vermoeden dat we niet aan de finish komen vóór die donkere wolken in de verte. Het pad zelf blijkt meer dan redelijk, maar niet iets voor de racefietser:

hard zand, met kiezeltes. Vers grind, hier en daar, wijst bovendien op onderhoud. Toch doet het pad, daar waar het wat natter is, enige twijfel rijzen over de begaanbaarheid na een hoosbui. Het 'Meesterkanaal', ondertussen, kabbelt rustig voort en heeft meer iets van een slootje. Dat kan soms anders zijn, waardoor zelfs het hele fietspad blank kan komen te staan. Enige tijd geleden overstromde zelfs een deel van Sinalunga. De reden daarvoor zien we met een grote plons te water gaan, om daarna te verdwijnen in een groot hol in de dijkwand. Het is een nutria, een beverrat. Maar in weerwil van die tweeslachtige naam is deze Zuid-Amerikaanse diersoort geen van beide. Het is een knaagdier dat, inclusief staart, wel een meter lang kan worden. Ze werden ooit gehouden vanwege hun fraaie pels, maar zijn ontsnapt of vrijgelaten en genieten zich nu suif in deze waterrijke biotoop. Hun grote vijand in de streek van herkomst, de kaaiman, is hier namelijk nog niet opgedoken.

Rechts, bovenop een heuvel, pronkt ondertussen 'De Parel van de Zestiende Eeuw', het stadje Montepulciano. Het zijpad naar het stationnetje van Montaltese staat vol met plassen, waardoor je het eventuele idee ontgenomen wordt dat pad te nemen. Dat is maar goed ook, want er stopt vrijwel nooit een trein. Maar in principe is het één van de aantrekkelijke aspecten van het traject: niet alleen bij het begin- en eindpunt, maar ook onderweg zijn er stationnetjes die voorzien in fietsvervoer per spoor.

En ja, het begint te regenen. Donder. We drukken ons al schuilend tegen een half vervallen huisje aan, tot de vogels weer aan het zingen slaan. Verderop, twee tegenliggers en daarna zelfs een groepje. Het zijn de enige fietsers die we zien. Het pad scheert langs de meertjes van Montepulciano en Chiusi, twee vogelparadijzen. Hier heeft het landschap nog het moerassige van ooit. Op één plek staat het pad zelfs vrijwel onder water. Een duidelijk geval van tempo maken of blijven in de blubber. Daarom lijken de late lente en de vroege herfst de ideale jaargetijden voor dit pad. Net droog genoeg. Middenin de zomer is het hier te warm en vol muggen.

Pas vlak voor de poort van Chiusi raken we het spoor even bijster op dit verder zo goed aangegeven parcours. Het kan de pret niet drukken en even later sporen we vrolijk terug naar het beginpunt. Voor deel 2 nemen we eerst het treintje naar Arezzo. Onze fietsen staan er koninklijk bij, vlak naast onze stoelen. Terwijl het landschap ver-glijdt, verhaalt de conducteur over 'toen'. Toen FC Twente 'zijn' Juventus versloeg, zo'n dertig jaar geleden. Alsof de verwerking van die pijn nog steeds gaande is. Maar buiten is de pijn aanzienlijk verser. Voor de overwegbomen, gesloten ter ere van ons boemeltje, staat de vluchter in



Kinderen pendelen over de Sentiero della Bonifica.

FOTO'S JOOST OVERHOFF

een lokale wielerronde bijna hoorbaar te knarsetanden.

Zelf zijn we al spoedig op weg naar ons startpunt van vandaag, de Monnikensluis. Het is de laatste constructie in de loop van het meesterkanaal voordat het water ervan zich voegt in de loop van de Arno. Op deze hoogte is het Canale Maestro dan ook aanzienlijk minder slootje dan stroomopwaarts.

Vanaf hier rijden we naar het zuiden, met de wind in de rug en een zonnetje opzij. Het pad blijkt zich goed te hebben hersteld van de recente regen. Het pad is duidelijk drukker, met fietsers, maar ook met

nogal wat wandelaars. En iedereen groet elkaar.

Maar overvol is het zeker niet en we denderen dan ook voort. Bijna té hard gaat het. Castiglion Fiorentino, de geboorteplaats van Roberto Benigni, Italië's bekendste komiek, zijn we voorbij voor we het weten.

In deze buurt hebben ze op een schijnbaar paradoxale manier aan drooglegging gedaan: door overstroming. Voor dit inundatierecept bouwde men muren rond het op te hogen land en liet het daarna vollopen met het water uit de heuvels. Slib laten neerslaan, water weg laten lopen, klaar.

We naderen Foiano en blijken aan iets unieks voorbij te zijn geblazen. Want dat oude mannetje, in dat oude autootje, tuurt door zijn verrekijker in de richting van waaruit we net gekomen zijn. Zesentachtig is-ie, maar zoiets heeft hij in deze streek nooit eerder gezien: broedende ooievaars. Ze zitten hoog boven in een mast van de elektriciteitsmaatschappij. De aanstaande moeder zit al, terwijl haar man nog druk met de inrichting bezig is. En de hele bevolking van het dorpje loopt uit, lijkt het wel. Komt dat zien! Vermoedelijk zijn de zilverreigers langs het kanaal minder blij met deze onverwachte concurrentie.

maer de mensen vinden het prachtig.

Al verder rijdend, realiseren we ons een extra gevaar van wind mee. Je komt zo namelijk wat al te snel op geasfalteerde zijweggetjes afgereemd, maar de Ferrarikoorts, die in de aanscheurende Fiatjes heerst, moet nooit worden onderschat. Opvallend grote borden wijzen op dat soort platen weliswaar naar de dichtstbijzijnde apotheek, maar die is dan wellicht niet afdoende. Los daarvan is duidelijk dat je het op een dergelijk plat parcours in Italië nau-

welijks veiliger krijgen kan, waardoor het ook met kinderen heel goed valt te doen.

Even later zijn we terug op de aftakking naar Sinalunga, waar we de eerste etappe begonnen zijn. Een nutria zwemt voorbij. Rustig dit keer, alsof ie ons inmiddels kent. En zo, al loopt het parcours bijna kaarsrecht, zijn we toch rond.

Monic Slingerland en Diet Groot-huis zijn allebei op vakantie. De column van Monic verschijnt weer op 21 augustus, Diet! een week later.



Sommige stadjes zijn met speciale fietspaden op de hoofdroute aangesloten.



Zicht vanaf het Canale Maestro op het dorpje Torrita di Siena.